

Az emlékezet medialitása, emlékezet-helyek a populáris kultúrában

1. A kutatási előzmények

A DE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszékén folyó kutatómunka eredményeként a populáris kultúrával/médiakultúrával kapcsolatban már számos publikáció született. Rendeztünk ebben a témakörben workshopokat, rendszeresen részt veszünk konferenciákon, budapesti, pécsi és szegedi szakmai műhelyekkel is intenzív a tanszék kapcsolata.

2. A kutatási program

A médiakultúraként értett tömegkultúra történeti vizsgálatának egyik kitüntetett aspektusa lehet az *emlékezet-helyek* kutatása. A populáris kultúra emlékezet-helyei, az emlékezet-helyek populáris használata, a média közegeiben alakított emlékezet-helyek kutatása olyan médiatudományi nézőpontokat is bevonhat az emlékezet-helyek kutatásába, melyek eddig kevésbé vagy egyáltalán nem voltak rá jellemzőek. E kutatás ily módon felhasználhatja például a médiakultúra 19. századi vizsgálatának, a médiumok sajátosságaira figyelő médiumelméleteknek, az időbeli transzmisszió kérdéskörével foglalkozó mediológiának, a médianarratológiának, vagy az eddig főként a „ceremoniális televíziózás” kérdéskörével foglalkozó médiarítus-elméletnek a tapasztalatait is.

A vizsgálat ennek megfelelően olyan kérdések köré csoportosítható, mint a hordozók üzenetet alakító mivolta, a transzmediatikuság, a transzgenerikuság jellegzetességei, a sorozat-elv, a produkció, a terjesztés, a befogadás sajátos jellemzői stb. Mindezek nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az emlékezet új, esetenként alternatív „helyei” alakuljanak ki (amelyekről nem feltétlenül vesznek tudomást a kultúra hivatalos alakítói), s ezek a különféle (kollektív vagy csoport-) identitás közegeiként funkcionálhassanak. *Emlékezet-hely és médiaelbeszélés* egymástól elválaszthatatlan, egymást feltételezi: egy emlékezet-hely újabb és újabb elbeszéléseket generál, amelyek műfajai, hordozói egyre változatosabbak, ugyanakkor pedig akkor válik valami emlékezet-hellyé, ha a különféle médiumok elbeszélései folyamatosan, újra és újra tematizálják, értelmezik (legyen az személy, épület, rítus vagy ünnep).

Emlékezet-helyek a populáris kultúrában

- az első magyar folytatásos regények, valamint a két háború közti ún. sárga-regények
  - életvitel és mediális környezet: a 19–20. században kialakult tömegtársadalom és tömegkultúra terei, emlékhelyé válás, médiatechnikák és a honi kisebbségek
  - a médiatechnikákkal irányított múltértelmezés – kollektív emlékezet, kollektív felejtés és kései múltértelmezés
  - a turizmus és a médiatechnika kölcsönhatása
  - az utazási irodalom és a haza-térkép
  - az első magyar hangosfilm, a magyar kabaré, Táncdalfesztivál
  - az Aranycsapat, a berni döntő
  - magyar származású fotósok, s a hozzájuk kapcsolódó mitológiák
- médiatechnikák és reklámkommunikáció az ország- és városimázs felépítése szolgálatában